

III

(Iné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY PRIESTOR

ROZHODNUTIE DOZORNÉHO ÚRADU EZVO

č. 84/16/COL

z 27. apríla 2016,

ktorým sa po sto prvýkrát menia procesnoprávne a hmotnoprávne pravidlá v oblasti štátnej pomoci zavedením nových usmernení pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s fungovaním Dohody o EHP [2017/267]

DOZORNÝ ÚRAD EZVO (DOZORNÝ ÚRAD),

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“), a najmä na jej články 61 až 63 a na jej protokol 26,

SO ZRETEĽOM NA Dohodu medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdu (ďalej len „dohoda o dozore a súde“), a najmä na jej článok 24 a článok 5 ods. 2 písm. b),

keďže:

Podľa článku 24 Dohody o dozore a súde uvedie dozorný úrad do platnosti ustanovenia Dohody o EHP týkajúce sa štátnej pomoci.

Podľa článku 5 ods. 2 písm. b) Dohody o dozore a súde vydáva dozorný úrad oznámenia alebo usmernenia o otázkach, ktorými sa zaoberá Dohoda o EHP, pokiaľ to táto dohoda alebo Dohoda o dozore a súde výslovne stanovuje alebo pokiaľ to dozorný úrad považuje za nevyhnutné.

Dňa 20. júna 2014 Európska komisia prijala oznámenie, ktorým sa stanovujú „kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s vnútorným trhom“ (!). Toto oznámenie sa uplatňuje od 1. júla 2014 do 31. decembra 2020.

Toto oznámenie má význam aj pre Európsky hospodársky priestor.

V rámci Európskeho hospodárskeho priestoru sa má v súlade s cieľom vytvorenia homogénneho Európskeho hospodárskeho priestoru, ktorý je stanovený v článku 1 Dohody o EHP, zabezpečiť jednotné uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci EHP.

Podľa bodu II pod nadpisom „VŠEOBECNÉ“ na strane 9 prílohy XV k Dohode o EHP má dozorný úrad po konzultácii s Komisiou prijať akty, ktoré zodpovedajú aktom prijatým Európskou komisiou,

PO KONZULTÁCII s Európskou komisiou,

PO KONZULTÁCII so štátmi EZVO listom z 25. januára 2016 o tejto veci,

(!) Ú. v. EÚ C 188, 20.6.2014, s. 4.

PRIJAL TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Hmotnoprávne pravidlá v oblasti štátnej pomoci sa menia zavedením nových usmernení pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s fungovaním Dohody o EHP. Nové usmernenia sú pripojené k tomuto rozhodnutiu a tvoria jeho neoddeliteľnú súčasť.

Článok 2

Iba anglické znenie tohto rozhodnutia je autentické.

V Bruseli 27. apríla 2016

Za Dozorný úrad EZVO

Sven Erik SVEDMAN
predseda

Frank BÜCHEL
člen kolégia

PRÍLOHA

Usmernenia pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s fungovaním Dohody o EHP ⁽¹⁾

OBSAH

1. Úvod
2. Rozsah pôsobnosti
3. Kritériá oprávnenosti
 - 3.1. Definícia projektu
 - 3.2. Spoločný európsky záujem
 - 3.2.1. Všeobecné kumulatívne kritériá
 - 3.2.2. Všeobecné pozitívne ukazovatele
 - 3.2.3. Osobitné kritériá
 - 3.3. Význam projektu
4. Kritériá zlučiteľnosti
 - 4.1. Nevyhnutnosť a primeranosť pomoci
 - 4.2. Zabránenie neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a test vyváženosti
 - 4.3. Transparentnosť
5. Záverečné ustanovenia
 - 5.1. Oznamovacia povinnosť
 - 5.2. Hodnotenie *ex post* a podávanie správ
 - 5.3. Nadobudnutie účinnosti, platnosť a revízia

Oprávnené náklady

1. Úvod

1. Táto kapitola obsahuje usmernenia o tom, ako podľa pravidiel štátnej pomoci posudzovať verejné financovanie dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu.

⁽¹⁾ Tieto usmernenia zodpovedajú oznámeniu Európskej komisie o kritériách pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s vnútorným trhom, ktoré bolo uverejnené 20. júna 2014 (Ú. v. EÚ C 188, 20.6.2014, s. 4).

2. Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu môžu predstavovať veľmi významný prínos pre hospodársky rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť priemyslu a hospodárstva Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) vzhľadom na ich pozitívne účinky presahovania na vnútorný trh a spoločnosť.
3. Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu umožňujú spájať vedomosti, odborné znalosti, finančné zdroje a hospodárske subjekty v celom EHP s cieľom prekonať významné zlyhania trhu alebo systémové zlyhania a spoločenské výzvy, ktoré by nebolo možné riešiť inak. Ich úlohou je spojiť verejný a súkromný sektor s cieľom uskutočniť rozsiahle projekty, ktoré poskytujú významné prínosy pre EHP a občanov zmluvných strán.
4. Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu môžu byť významné pre všetky politiky a činnosti, ktoré spĺňajú spoločné európske ciele, najmä pokiaľ ide o ciele stratégie Európa 2020 ⁽¹⁾, hlavné iniciatívy Únie a kľúčové oblasti pre hospodársky rast, ako napríklad kľúčové podporné technológie ⁽²⁾ (key enabling technologies – KET).
5. V iniciatíve týkajúcej sa modernizácie štátnej pomoci (ďalej len „MŠP“) ⁽³⁾ sa vyzýva, aby bola štátna pomoc orientovaná na ciele spoločných európskych záujmov v súlade s prioritami stratégie Európa 2020, s cieľom riešiť zlyhania trhu alebo iné významné systémové zlyhania, ktoré bránia podpore rastu a zamestnanosti a rozvoju integrovaného, dynamického a konkurencieschopného vnútorného trhu. Zavedenie dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu si často vyžaduje významnú účasť zo strany verejných orgánov, pretože trh by inak takéto projekty nefinancoval. Pre prípady, v ktorých verejné financovanie takýchto projektov predstavuje štátnu pomoc, stanovuje toto oznámenie platné pravidlá s cieľom zabezpečiť zachovanie rovnakých podmienok na vnútornom trhu.
6. MŠP predstavuje dobrú príležitosť na aktualizáciu a konsolidáciu existujúcich usmernení do jedného dokumentu takým spôsobom, aby boli v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020 a cieľmi MŠP a aby sa rozšírili do ďalších oblastí, v ktorých by sa mohli uplatňovať. Tieto usmernenia preto nahrádzajú všetky existujúce ustanovenia týkajúce sa dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu. Usmernenia tak poskytujú zmluvným stranám špecializované a medzidisciplinárne usmernenia zamerané na podporu rozvoja dôležitých projektov spolupráce, ktoré podporujú spoločné európske záujmy.
7. V článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP sa stanovuje, že pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu možno považovať za zlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP. Tieto usmernenia sa preto týkajú kritérií, ktoré bude Dozorný úrad EZVO („dozorný úrad“) uplatňovať pri posudzovaní štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu. Najprv sa v nich vymedzuje ich rozsah pôsobnosti a následne sa uvádza zoznam kritérií, ktoré dozorný úrad použije pri posudzovaní charakteru a významu takýchto projektov na účely uplatňovania článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP. V usmerneniach sa ďalej vysvetľuje, ako bude dozorný úrad posudzovať zlučiteľnosť verejného financovania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu podľa pravidiel štátnej pomoci.
8. Tieto usmernenia nevyklúčujú možnosť, že pomoc na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu možno považovať za zlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP na základe iných ustanovení, a to najmä článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP a ich vykonávacích predpisov. Rámec štátnej pomoci sa zmodernizoval s cieľom ponúknuť zmluvným stranám väčšie možnosti poskytovať dotácie pre dôležité projekty, ktoré naprávajú zlyhania trhu a problémy týkajúce sa súdržnosti v rôznych oblastiach s cieľom podporiť udržateľný rast a zamestnanosť. Jeho ustanovenia však nemusia v plnej miere obsiahnuť význam, špecifiká a vlastnosti dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu. Tie si môžu vyžadovať osobitné ustanovenia o oprávnenosti, zlučiteľnosti a postupoch, ktoré sa stanovujú v týchto usmerneniach.

2. Rozsah pôsobnosti

9. Tieto usmernenia sa vzťahujú na dôležité projekty spoločného európskeho záujmu vo všetkých odvetviach hospodárskej činnosti.

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie „Európa 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“, KOM(2010) 2020 v konečnom znení, 3. marca 2010.

⁽²⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Európska stratégia pre kľúčové podporné technológie – cesta k rastu a zamestnanosti“, COM(2012) 341 final, 26. júna 2012.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Modernizácia štátnej pomoci EÚ (MŠP)“, COM(2012) 209 final, 8. mája 2012.

10. Tieto usmernenia sa nevzťahujú na:
- a) opatrenia obsahujúce pomoc podnikom v ťažkostiach, ako sa uvádza v usmerneniach o záchrane a reštrukturalizácii ⁽¹⁾ alebo v akýchkoľvek následných usmerneniach, v znení zmien alebo v nahradenom znení;
 - b) opatrenia zahŕňajúce pomoc podnikom, voči ktorým sa nárokuje vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia dozorného úradu, v ktorom bola táto pomoc označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP;
 - c) opatrenia pomoci, v prípade ktorých samotný obsah alebo podmienky s nimi spojené alebo ich metódy financovania predstavujú neoddeliteľné porušenie právnych predpisov EHP ⁽²⁾, a to najmä:
 - opatrenia pomoci, pri ktorých je poskytnutie pomoci podmienené povinnosťou, aby príjemca mal hlavné sídlo v príslušnej zmluvne strane alebo aby bol usadený predovšetkým v príslušnej zmluvnej strane,
 - opatrenia pomoci, pri ktorých je poskytnutie pomoci podmienené povinnosťou, aby príjemca používal domáce výrobky alebo služby,
 - opatrenia pomoci obmedzujúce možnosť príjemcu využívať výsledky výskumu, vývoja a inovácií v iných zmluvných stranách.

3. Kritériá oprávnenosti

11. Pri určovaní, či projekt spadá do pôsobnosti článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP, sa uplatňujú tieto kritériá:

3.1. Definícia projektu

12. Návrh pomoci sa týka jediného projektu, ktorý je jasne definovaný, pokiaľ ide o jeho ciele a podmienky realizácie, vrátane účastníkov a financovania ⁽³⁾.
13. Za oprávnený môže dozorný úrad považovať aj „integrováný projekt“, to znamená skupinu jednotlivých projektov, ktoré sú súčasťou spoločnej štruktúry, plánu alebo programu a ktoré sú zamerané na rovnaký cieľ a založené na jednotnom systémovej prístupe. Jednotlivé zložky integrovaného projektu sa môžu vzťahovať na rôzne úrovne dodávateľského reťazca, ale musia sa navzájom dopĺňať a musia byť nevyhnutné na dosiahnutie významného európskeho cieľa ⁽⁴⁾.

3.2. Spoločný európsky záujem

3.2.1. Všeobecné kumulatívne kritériá

14. Projekt musí konkrétnym, jasným a identifikovateľným spôsobom prispievať k jednému alebo viacerým spoločným európskym cieľom a musí mať významný vplyv na konkurencieschopnosť EHP, udržateľný rast, riešenie spoločenských výziev alebo vytváranie hodnôt v celom EHP.

⁽¹⁾ Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach prijaté rozhodnutím č. 321/14/COL (Ú. v. EÚ L 271, 16.10.2015, s. 35 a dodatok EHP č. 62, 15.10.2015, s. 1). Ako je objasnené v bode 23 uvedených usmernení, v prípade, že je ohrozená základná existencia firmy v ťažkostiach, firma sa nemôže považovať za vhodný nástroj na posilnenie iných cieľov verejnej politiky, až kým nie je zaistená jej životaschopnosť.

⁽²⁾ Pozri napríklad vec C-156/98 Nemecko/Komisia, EÚ:C:2000:467, bod 78 a vec C-333/07 Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne, EÚ:C:2008:764, body 94 – 116.

⁽³⁾ Keď nie je možné od seba jasne oddeliť dva alebo viac projektov v oblasti výskumu a vývoja, a najmä keď tieto projekty nemajú samostatne vyhliadky na technologický úspech, musia sa považovať za jediný projekt. Pomoc pre projekt, ktorý vedie len k zmene miesta projektu v rámci EHP bez zmeny charakteru, veľkosti alebo rozsahu projektu, sa nebude považovať za zlučiteľnú.

⁽⁴⁾ Jediný projekt a integrováný projekt sa ďalej označujú ako „projekt“.

15. Projekt musí predstavovať značný posun vpred k spoločným európskym cieľom, napríklad tým, že má kľúčový význam pre stratégiu Európa 2020, Európsky výskumný priestor, európsku stratégiu pre kľúčové podporné technológie ⁽¹⁾, energetickú stratégiu pre Európu ⁽²⁾, rámec pre politiky v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 ⁽³⁾, Európsku stratégiu energetickej bezpečnosti ⁽⁴⁾, elektronickú stratégiu pre Európu, transeurópske dopravné a energetické siete, pre hlavné iniciatívy Únie, ako je napríklad Únia inovácií ⁽⁵⁾, Digitálna agenda pre Európu ⁽⁶⁾, Európa efektívne využívajúca zdroje ⁽⁷⁾ alebo Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie ⁽⁸⁾.
16. Projekt musí zvyčajne zahŕňať viac ako jednu zmluvnú stranu ⁽⁹⁾ a jeho prínosy nesmú byť obmedzené na zmluvné strany, ktoré projekt financujú, ale mali by sa rozšíriť na veľkú časť EHP. Prínosy projektu musia byť jasne definované konkrétnym a identifikovateľným spôsobom ⁽¹⁰⁾.
17. Prínosy projektu nesmú byť obmedzené len na príslušné podniky alebo odvetvie, ale musia mať širší význam a uplatnenie pre európske hospodárstvo alebo pre spoločnosť prostredníctvom pozitívnych účinkov presahovania (napr. systémové účinky na viacerých úrovniach hodnotového reťazca alebo odbytových a výrobných trhov, alternatívne využitia v iných odvetviach alebo modálny presun), ktoré sú jasne definované konkrétnym a identifikovateľným spôsobom.
18. Projekt musí zahŕňať spolufinancovanie zo strany príjemcu.
19. Projekt musí dodržiavať princíp postupného rušenia dotácií škodlivých pre životné prostredie, na ktoré sa odvoláva Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje ⁽¹¹⁾.

3.2.2. Všeobecné pozitívne ukazovatele

20. Dozorný úrad zaujme priaznivejší postoj, ak projekt okrem splnenia kumulatívnych kritérií v oddiele 3.2.1 spĺňa tieto podmienky:
 - a) projekt bol navrhnutý tak, aby sa na ňom mohli zúčastniť všetky zmluvné strany, ktoré o to majú záujem, a to s prihliadnutím na druh projektu, sledovaný cieľ a potreby financovania;
 - b) na vypracovaní návrhu projektu sa podieľala Európska komisia alebo akýkoľvek právny subjekt, na ktorý Európska komisia preniesla svoje právomoci, napríklad Európska investičná banka;

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Európska stratégia pre kľúčové podporné technológie – cesta k rastu a zamestnanosti“, COM(2012) 341 final z 26. júna 2012.

⁽²⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Energia 2020 – Stratégia pre konkurencieschopnú, udržateľnú a bezpečnú energetiku“ – KOM(2010) 639 v konečnom znení z 10. novembra 2010.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Rámec politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030“, COM(2014) 15 final z 22. januára 2014.

⁽⁴⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – „Európska stratégia energetickej bezpečnosti“, COM(2014) 330 final z 28. mája 2014.

⁽⁵⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 – Únia inovácií“, KOM(2010) 546 v konečnom znení zo 6. októbra 2010.

⁽⁶⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Digitálna agenda pre Európu“, KOM(2010) 245 v konečnom znení z 26. augusta 2010, uznané v uznesení z 37. zasadnutia spoločného parlamentného výboru EHP 26. októbra 2011.

⁽⁷⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020“, KOM(2011) 21 z 26. januára 2011.

⁽⁸⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie: Konkurencieschopnosť a udržateľnosť v popredí záujmu“, KOM(2010) 614 v konečnom znení, 28. októbra 2010.

⁽⁹⁾ S výnimkou prepojených výskumných infraštruktúr a projektov TEN-T, ktoré majú vo svojej podstate nadnárodný význam, pretože sú súčasťou reálne prepojenej cezhraničnej siete alebo sú nevyhnutné na posilnenie riadenia cezhraničnej dopravy alebo interoperability.

⁽¹⁰⁾ Samotná skutočnosť, že projekt uskutočňujú podniky v rôznych krajinách alebo že výskumnú infraštruktúru následne používajú podniky so sídlom v rôznych členských štátoch EHP, nepostačuje na to, aby sa projekt považoval za dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu. Súdny dvor uviedol, že projekt sa môže považovať za projekt spoločného európskeho záujmu, ak je súčasťou nadnárodného európskeho programu, ktorý spoločne podporuje viaceré vlád členských štátov EHP, alebo ak vznikol vďaka zosúladenej činnosti viacerých členských štátov s cieľom bojovať proti spoločnej hrozbe Spojené veci C-62/87 a 72/87 Exécutif régional wallon a SA Glaverbel/Komisia, EU:C:1988:132, body 22 – 23.

⁽¹¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – „Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje“, KOM(2011) 571 v konečnom znení z 20. septembra 2011.

- c) výberu projektu sa zúčastnila Európska komisia alebo akýkoľvek právny subjekt, na ktorý Európska komisia preniesla svoje právomoci, pokiaľ tento subjekt koná na tento účel ako vykonávacia štruktúra;
- d) súčasťou riadiacej štruktúry projektu je Európska komisia alebo akýkoľvek právny subjekt, na ktorý Európska komisia preniesla svoje právomoci a viacero zmluvných strán;
- e) v rámci projektu dochádza k dôležitej vzájomnej spolupráci, pokiaľ ide o počet partnerov, zahrnutie organizácií z rôznych odvetví alebo zahrnutie podnikov rôznej veľkosti;
- f) projekt zahŕňa spolufinancovanie z fondu EZVO alebo Európskej únie ⁽¹⁾.

3.2.3. Osobitné kritériá

- 21. Projekty výskumu, vývoja a inovácií musia mať významný inovačný charakter alebo musia z hľadiska výskumu, vývoja a inovácií predstavovať významnú pridanú hodnotu vzhľadom na aktuálny stav v príslušnom odvetví.
- 22. Projekty, ktoré obsahujú priemyselné využitie, musia umožňovať vývoj nového výrobku alebo služby s vysokým podielom výskumu a inovácií a/alebo zavedenie výrazne inovačného výrobného procesu. Pravidelná modernizácia existujúcich zariadení bez inovačnej dimenzie ani vývoj nových verzií existujúcich produktov sa nepovažujú za dôležité projekty spoločného európskeho záujmu.
- 23. Projekty v oblasti životného prostredia, energetiky alebo dopravy musia mať veľký význam pre stratégiu životného prostredia, energetickú stratégiu vrátane bezpečnosti dodávok energie alebo dopravnú stratégiu Únie, alebo musia významne prispievať k vnútornému trhu, okrem iného aj v uvedených odvetviach.

3.3. Význam projektu

- 24. Na to, aby sa projekt považoval za dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu, musí byť dôležitý z kvantitatívneho alebo kvalitatívneho hľadiska. Mal by byť buď obzvlášť významný, pokiaľ ide o veľkosť alebo rozsah a/alebo by mal zahŕňať veľmi vysokú úroveň technologického alebo finančného rizika.

4. Kritériá zlučiteľnosti

- 25. Pri posudzovaní zlučiteľnosti pomoci na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu s fungovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP bude dozorný úrad zohľadňovať tieto kritériá ⁽²⁾.
- 26. Dozorný úrad vykoná test vyváženosti s cieľom posúdiť, či očakávané pozitívne účinky prevažujú nad možnými negatívnymi účinkami, ako je uvedené ďalej.
- 27. S prihliadnutím na charakter projektu môže dozorný úrad usúdiť, že ak projekt spĺňa kritériá oprávnenosti uvedené v oddiele 3, predpokladá sa existencia zlyhania trhu alebo iných dôležitých systémových zlyhaní, ako aj príspevok projektu k spoločnému európskemu záujmu.

4.1. Nevyhnutnosť a primeranosť pomoci

- 28. Pomoc nesmie slúžiť ako dotácia na náklady na projekt, ktoré by podniku vznikli v každom prípade, a nesmie slúžiť na kompenzáciu bežného podnikateľského rizika hospodárskej činnosti. Bez pomoci by nemalo byť možné projekt realizovať, alebo by sa realizoval v menšej veľkosti alebo rozsahu alebo iným spôsobom, ktorý by významne obmedzil jeho očakávané prínosy ⁽³⁾. Pomoc sa bude považovať za proporcionálnu len vtedy, ak by sa rovnaký výsledok nemohol dosiahnuť s nižšou pomocou.

⁽¹⁾ Financovanie z prostriedkov EZVO alebo Európskej únie, ktoré centrálné spravujú inštitúcie, agentúry, spoločné podniky alebo iné orgány EZVO alebo Európskej únie a ktoré nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou zmluvných strán, nepredstavuje štátnu pomoc.

⁽²⁾ Podľa judikatúry má dozorný úrad popri posudzovaní zlučiteľnosti dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu diskrečnú právomoc. Spojené veci C-62/87 a 72/87 Exécutive régional wallon a SA Glaverbel/Komisia, Zb. 1988, s. 1573, bod 21.

⁽³⁾ Žiadosť o poskytnutie pomoci sa musí podať pred začatím prác, čo je buď začiatok stavebných prác na investícii, alebo prvý záväzok firmy na objednávku zariadenia alebo iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane prvé. Kúpa pozemku a prípravné práce, ako napríklad získavanie povolení a uskutočňovanie predbežných štúdií uskutočniteľnosti, sa nepovažujú za začatie prác.

29. Zmluvná strana musí poskytnúť dozornému úradu primerané informácie o podporovanom projekte, ako aj podrobný opis kontrafaktuálneho scenára zodpovedajúceho situácii, v ktorej príjemcovi neposkytne pomoc žiadna zmluvná strana. Kontrafaktuálny scenár môže spočívať v neexistencii alternatívneho projektu alebo v jasne vymedzenom a dostatočne predvídateľnom alternatívnom projekte, ktorý príjemca zvažoval v rámci vnútorného rozhodovacieho procesu, a môže sa týkať alternatívneho projektu, ktorý sa úplne alebo sčasti realizuje mimo územia Únie.
30. Ak neexistuje alternatívny projekt, dozorný úrad overí, že výška pomoci nepresahuje minimálnu sumu potrebnú na to, aby bol podporovaný projekt dostatočne ziskový, napríklad tak, že umožní dosiahnuť vnútornú mieru návratnosti, ktorá zodpovedá špecifickej referenčnej hodnote alebo miere návratnosti pre dané odvetvie alebo podnik. Na tento účel sa môže takisto použiť bežná miera návratnosti, ktorú príjemca vyžaduje v iných investičných projektoch podobného druhu, jeho celkové kapitálové náklady alebo miery návratnosti bežne zaznamenávané v príslušnom odvetví. Je potrebné zvážiť všetky relevantné očakávané náklady a prínosy počas celého času trvania projektu.
31. Maximálna výška pomoci sa stanoví s ohľadom na zistenú medzeru vo financovaní vo vzťahu k oprávneným nákladom. Ak je to odôvodnené na základe analýzy medzery vo financovaní, intenzita pomoci môže dosiahnuť až 100 % úrovne oprávnených nákladov. Medzera vo financovaní je rozdiel medzi pozitívnym a negatívnym peňažným tokom v priebehu trvania investície, ktoré sú diskontované na ich súčasnú hodnotu na základe vhodného diskontného faktora, ktorý odráža mieru návratnosti, ktorú potrebuje príjemca na uskutočnenie projektu, a to hlavne vzhľadom na súvisiace riziká. Oprávnenými nákladmi sú náklady stanovené v prílohe ⁽¹⁾.
32. Ak sa preukáže (napríklad prostredníctvom interných dokumentov podniku), že príjemca pomoci čelí jasnej voľbe medzi uskutočnením podporovaného projektu alebo alternatívneho projektu bez pomoci, Komisia porovná očakávané čisté súčasné hodnoty investície v podporovanom projekte a v kontrafaktuálnom projekte so zreteľom na pravdepodobnosť uskutočnenia rôznych podnikateľských scenárov.
33. Dozorný úrad bude vo svojej analýze zohľadňovať tieto prvky:
- a) špecifikáciu zamýšľanej zmeny: zmluvná strana musí dostatočne spresniť zmenu správania, ktorá sa očakáva v dôsledku štátnej pomoci, t. j. či sa začne nový projekt alebo sa zvýši veľkosť či rozsah projektu alebo rýchlosť jeho dokončenia. Zmena správania sa musí určiť porovnaním toho, aký by bol očakávaný výsledok a úroveň zamýšľanej činnosti s pomocou a bez nej. Rozdiel medzi týmito dvomi scenármi ukazuje vplyv opatrenia pomoci a jeho stimulačný účinok;
- b) úroveň ziskovosti: ak by samotný projekt nebol pre súkromný podnik dostatočne ziskový na to, aby ho realizoval, ale priniesol by významný prospech pre spoločnosť, je skôr pravdepodobné, že pomoc má stimulačný účinok.
34. S cieľom riešiť skutočné alebo potenciálne priame alebo nepriame narušenia medzinárodného obchodu môže dozorný úrad zohľadniť fakt, že konkurenti, ktorí sa nachádzajú mimo EHP, (v priebehu posledných troch rokov) dostali alebo dostanú, či už priamo alebo nepriamo, pomoc rovnakej intenzity na podobné projekty. Ak sa vzhľadom na osobitnú povahu dotknutého sektora narušenia medzinárodného obchodu pravdepodobne vyskytnú až po uplynutí viac ako troch rokov, možno referenčné obdobie zodpovedajúcim spôsobom predĺžiť. Ak je to vôbec možné, príslušná zmluvná strana poskytne dozornému úradu dostatočné informácie, ktoré mu umožnia posúdiť situáciu, najmä z hľadiska potreby zohľadnenia konkurenčnej výhody konkurenta z tretej krajiny. Ak dozorný úrad nemá dôkazy o poskytnutej alebo navrhutej pomoci, môže svoje rozhodnutie založiť aj na nepriamych dôkazoch.
35. Pri zhromažďovaní dôkazov môže dozorný úrad využiť svoje vyšetrovacie právomoci ⁽²⁾.

⁽¹⁾ V prípade integrovaného projektu musia byť oprávnené náklady podrobne uvedené na úrovni každého jednotlivého projektu.

⁽²⁾ Pozri článok 1 ods. 3 nariadenia Rady (EÚ) č. 734/2013 z 22. júla 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 204, 31.7.2013, s. 15). V čase prijatia týchto usmernení sa zvažovalo začlenenie nariadenia (EÚ) č. 734/2013 do Dohody o EHP. Nariadenie (ES) č. 659/1999 bolo začlenené do Dohody o EHP rozhodnutím Spoločného výboru EHP č. 164/2001 (Ú. v. ES L 65, 7.3.2002, s. 46 a dodatok EHP č. 13, 7.3.2002, s. 26).

36. Nástroj pomoci sa musí vybrať s ohľadom na zlyhanie trhu alebo iné dôležité systémové zlyhanie, ktoré sa snaží riešiť. Ak je napríklad hlavným problémom nedostatočný prístup k financovaniu, zmluvné strany by mali spravidla využiť pomoc vo forme podpory likvidity, napríklad úvery alebo záruky⁽¹⁾. Ak je takisto potrebné podniku do určitej miery zabezpečiť spoločné znášanie rizík, zvyčajne by mal byť vybraným nástrojom pomoci vratný preddavok. Splatné nástroje pomoci sa budú vo všeobecnosti považovať za pozitívny ukazovateľ.
37. Ak je to relevantné, v analýze sa musia zohľadniť ciele energetickej bezpečnosti a energetickej účinnosti.
38. Dozorný úrad bude posudzovať priaznivejšie projekty, ktoré zahŕňajú významný vlastný príspevok od príjemcov alebo od nezávislých súkromných investorov. Príspevok vo forme hmotných a nehmotných aktív, ako aj pozemkov sa zohľadní v trhovej cene.
39. Výber príjemcov prostredníctvom konkurenčného, transparentného a nediskriminačného výberového konania sa bude považovať za pozitívny ukazovateľ.

4.2. Zabránenie neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a test vyváženej

40. Zmluvná strana by mala poskytnúť dôkazy o tom, že navrhované opatrenie pomoci predstavuje vhodný nástroj politiky na dosiahnutie cieľa projektu. Opatrenie pomoci sa nebude považovať za vhodné, ak je možné dosiahnuť rovnaký výsledok pomocou iných nástrojov politiky alebo iných nástrojov pomoci, ktoré menej narušujú hospodársku súťaž.
41. Aby bola pomoc zlučiteľná, musia sa obmedziť negatívne účinky opatrenia pomoci v zmysle narušenia hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod medzi zmluvnými stranami a musia ich prevážiť pozitívne účinky, pokiaľ ide o príspevie k cieľu spoločného európskeho záujmu.
42. Pri posudzovaní negatívnych účinkov opatrenia pomoci sa dozorný úrad vo svojej analýze zameria na predvídateľný vplyv pomoci na hospodársku súťaž medzi podnikmi na príslušných trhoch s výrobkami vrátane odbytových a výrobných trhov a na riziko nadmernej kapacity.
43. Dozorný úrad posúdi riziká uzavretia trhu a dominantného postavenia na trhu, predovšetkým v prípade nešírenia alebo obmedzeného šírenia výsledkov výskumu. Projekty, ktoré zahŕňajú budovanie infraštruktúry⁽²⁾, musia zabezpečiť otvorený a nediskriminačný prístup k infraštruktúre a nediskriminačné stanovovanie cien⁽³⁾.
44. Dozorný úrad posúdi možné negatívne účinky na obchod vrátane rizika, že zmluvné strany začnú medzi sebou súťažiť o dotácie, k čomu môže dôjsť najmä v súvislosti s voľbou miesta realizácie projektu.

4.3. Transparentnosť

45. Zmluvné strany zabezpečia uverejnenie nasledujúcich informácií na všeobecnom webovom sídle štátnej pomoci na celoštátnej alebo regionálnej úrovni:
 - a) znenie opatrenia pomoci a jeho vykonávacích ustanovení alebo zodpovedajúci odkaz;
 - b) totožnosť orgánu alebo orgánov poskytujúcich pomoc;
 - c) totožnosť jednotlivého príjemcu, formu a výšku pomoci poskytnutej každému príjemcovi, dátum poskytnutia pomoci, typ podniku (MSP/veľký podnik), región, v ktorom má príjemca sídlo (na úrovni NUTS II) a hlavné odvetvie hospodárstva, v ktorom vyvíja činnosť podnik, ktorý je príjemcom pomoci (na úrovni skupín podľa klasifikácie NACE)⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Pomoc vo forme záruk musí byť časovo obmedzená a pomoc vo forme pôžičiek musí podliehať lehotám na ich splatenie.

⁽²⁾ V záujme vylúčenia akýchkoľvek pochybností sa pilotná výroba nepovažuje za infraštruktúru.

⁽³⁾ Ak projekt zahŕňa energetickú infraštruktúru, musí podliehať regulačným opatreniam v oblasti sadzieb a prístupu na trh a požiadavkám na oddelenie podľa právnych predpisov o vnútornom trhu.

⁽⁴⁾ S výnimkou obchodného tajomstva a iných dôverných informácií v riadne odôvodnených prípadoch a so súhlasom dozorného úradu (kapitola o služobnom tajomstve v rozhodnutiach o štátnej pomoci, rozhodnutie č. 15/04/COL uverejnené v Ú. v. EÚ L 154, 8.6.2006, s. 27 a dodatok EHP č. 29, 8.6.2006, s. 1).

46. Od tejto požiadavky možno upustiť, ak ide o poskytnutie individuálnej pomoci vo výške do 500 000 EUR. Tieto informácie sa musia uverejniť po prijatí rozhodnutia o poskytnutí pomoci, musia sa uchovávať najmenej 10 rokov a širokej verejnosti musia byť dostupné bez obmedzení⁽¹⁾. Od zmluvných strán sa do 1. júla 2016 nebude požadovať, aby poskytovali uvedené informácie.

5. Záverečné ustanovenia

5.1. Oznamovacia povinnosť

47. Podľa článku 1 ods. 3 časti I protokolu 3 k Dohode medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného orgánu a súdu zmluvné strany musia vopred informovať dozorný úrad o akýchkoľvek zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením štátnej pomoci vrátane pomoci pre dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu.
48. Zmluvné strany zapojené do rovnakého dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu sa vyzývajú, aby vždy, keď je to možné, predložili dozornému úradu spoločné oznámenie.

5.2. Hodnotenie *ex post* a podávanie správ

49. O realizácii projektu sa musia pravidelne podávať správy. Ak je to vhodné, dozorný úrad môže požiadať o vykonanie hodnotenia *ex post*.

5.3. Nadobudnutie účinnosti, platnosť a revízia

50. Tieto usmernenia sa budú uplatňovať od dátumu prijatia do 31. decembra 2020.
51. Dozorný úrad uplatní zásady stanovené v týchto usmerneniach na všetky notifikované projekty pomoci, pri ktorých je potrebné prijať rozhodnutie po uverejnení usmernení na webovom sídle dozorného úradu, a to aj v prípade projektov oznámených pred ich uverejnením.
52. V súlade s kapitolou o uplatniteľných pravidlách na posúdenie neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci v časti II usmernení o štátnej pomoci⁽²⁾, dozorný úrad použije v prípade pomoci, ktorá nebola oznámená, tieto usmernenia, ak bola pomoc poskytnutá po nadobudnutí ich účinnosti, a vo všetkých ostatných prípadoch použije pravidlá účinné v čase poskytnutia pomoci.
53. Dozorný úrad sa môže kedykoľvek rozhodnúť zmeniť tieto usmernenia, ak by to bolo potrebné z dôvodov týkajúcich sa politiky hospodárskej súťaže, alebo s cieľom zohľadniť iné politiky a medzinárodné záväzky, vývoj na trhoch, alebo z akéhokoľvek iného opodstatneného dôvodu.

⁽¹⁾ Tieto informácie sa uverejnia do 6 mesiacov od dátumu poskytnutia pomoci. V prípade neoprávnenej pomoci zmluvné strany musia zabezpečiť uverejnenie týchto informácií *ex post*, a to aspoň do 6 mesiacov od dátumu rozhodnutia dozorného úradu. Informácie musia byť k dispozícii vo formáte, ktorý umožní prehľadávanie, získavanie a jednoduché uverejňovanie údajov na internete, napríklad vo formáte CSV alebo XML.

⁽²⁾ Rozhodnutie č. 154/07/COL (Ú. v. EÚ L 73, 19.3.2009, s. 23 a dodatok EHP č. 15, 19.3.2009, s. 1).

Dodatok

Oprávnené náklady

- a) Štúdie uskutočniteľnosti vrátane prípravných technických štúdií a náklady na získanie povolení potrebných na realizáciu projektu.
- b) Náklady na nástroje a vybavenie (vrátane zariadení a dopravných prostriedkov) v rozsahu a počas obdobia ich používania v rámci projektu. Ak sa takéto nástroje a vybavenie nepoužívajú na projekt počas celého obdobia ich životnosti, za oprávnené sa považujú jedine náklady na odpisy zodpovedajúce dĺžke projektu, vypočítané na základe osvedčených účtovných postupov.
- c) Náklady na nadobudnutie (alebo výstavbu) budov, infraštruktúry a pozemkov v rozsahu a na obdobie ich použitia v rámci projektu. Ak sa tieto náklady stanovujú s ohľadom na hodnotu komerčného prevodu alebo skutočne vynaložené kapitálové náklady (na rozdiel od odpisov), zostatková hodnota pozemku, budovy alebo infraštruktúry by sa mala odpočítat od medzery vo financovaní, či už *ex ante* alebo *ex post*.
- d) Náklady na iný materiál, dodávky a podobné produkty potrebné na projekt.
- e) Náklady na získanie, schválenie a ochranu patentov a iných nehmotných aktív. Náklady na zmluvný výskum, poznatky a patenty zakúpené alebo licencované z vonkajších zdrojov na základe zásady trhového odstupu, ako aj náklady na poradenské služby a rovnocenné služby použité výlučne na projekt.
- f) Personálne a administratívne náklady (vrátane režijných nákladov), ktoré vznikli priamo v dôsledku činností výskumu, vývoja a inovácií, vrátane tých činností výskumu, vývoja a inovácií, ktoré sa vzťahujú na prvé priemyselné využitie ⁽¹⁾, alebo v prípade infraštruktúrneho projektu tie, ktoré vznikli počas budovania infraštruktúry.
- g) V prípade pomoci pre projekt prvého priemyselného využitia aj kapitálové a prevádzkové výdavky (CAPEX a OPEX), pokiaľ priemyselné využitie vychádza z činností výskumu, vývoja a inovácií ⁽²⁾ a pokiaľ samotné priemyselné využitie zahŕňa veľmi dôležitú zložku výskumu, vývoja a inovácií, ktorá predstavuje neoddeliteľný a nevyhnutný prvok pre jeho úspešnú implementáciu. Prevádzkové výdavky sa musia vzťahovať na takúto zložku projektu.
- h) Môžu sa uznať aj iné náklady, ak sú odôvodnené a ak sú neoddeliteľne spojené s realizáciou projektu, s výnimkou prevádzkových nákladov, na ktoré sa nevzťahuje písmeno g).

⁽¹⁾ Prvým priemyselným využitím sa rozumie rozšírenie pilotných zariadení alebo vybavenie a zariadenia prvé svojho druhu, ktoré sa týkajú etáp nasledujúcich po pilotnej výrobe vrátane fázy testovania, nie však hromadná výroba ani komerčné činnosti.

⁽²⁾ Prvé priemyselné využitie nemusí vykonať rovnaký subjekt, ktorý vykonal činnosti výskumu, vývoja a inovácií, pokiaľ tento subjekt získa práva na využívanie výsledkov z predchádzajúcej činnosti výskumu, vývoja a inovácií a pokiaľ sa činnosť výskumu, vývoja a inovácií a prvé priemyselné využívanie vzťahujú na projekt a sú notifikované spolu.